

ANALYSIS OF THE LEASING IMPACT ON THE LESSEE'S FINANCIAL RATIOS

ANALIZA UTJECAJA LEASINGA NA FINANCIJSKE POKAZATELJE PRIMATELJA LEASINGA

POTNIK GALIĆ, Katarina

Abstract: *Leasing is a special form of financing based on the idea that it is better to rent and use fixed assets for a certain period than to buy them. The aim of this paper is to analyse the impact of the financial leasing arrangement on financial ratios and to examine its impact on the profitability, liquidity and debt ratios of the lessee's. In this context, methods of analysis and synthesis, mathematical and simulation methods, comparative and compilation methods will be used.*

Key words: *leasing arrangement, financial leasing, financial ratios*

Sažetak: *Leasing je posebni oblik financiranja koji počiva na ideji da je određenu imovinu bolje unajmiti i koristiti određeno razdoblje nego kupiti. Cilj ovog rada je analizirati utjecaj financijskog leasing aranžmana na financijske pokazatelje te ispitati njegov utjecaj na profitabilnost, likvidnost i zaduženost primatelja leasinga. U tom kontekstu bit će korištene metode analize i sinteze, matematičke metode i metode simulacije te komparativna metoda i metoda kompilacije.*

Ključne riječi: *leasing aranžman, financijski leasing, financijski pokazatelji*

Author's data: Katarina, Potnik Galić, doc.dr.sc., Veleučilište u Požegi, Vukovarska 17, Požega, kpotnikgalic@vup.hr

1. Uvod

Leasing je poseban aranžman o najmu nekog investicijskog dobra u kojemu se najmoprimac obvezuje izvršiti niz isplata najmodavcu u vremenu trajanja leasinga, odnosno najma. Leasing se definira kao sporazum potvrđen pismenim ugovorom koji dopušta najmoprimcu korištenje imovine bez prijenosa isprava o vlasništvu. Radi se o posebnom obliku prvenstveno srednjoročnog i dugoročnog financiranja tvrtki i drugih pravnih i fizičkih osoba. On omogućuje korisniku leasinga da neku opremu ili nekretninu ne kupi, već da je uz mjesečnu naknadu dobije na korištenje, za vrijeme koliko mu je potrebna. Velika prednost leasinga svakako leži u činjenici da se odmah i kvalitetno može odgovoriti na sve tehničke, tehnološke i druge promjene na tržištu. Investicijska dobra tako su uvijek na najvišoj tehnološkoj razini i nije moguća zastara, što vrlo često ima odlučujuću ulogu u tržišnoj utakmici. Uza sve to leasing predstavlja svojevrsnu poreznu olakšicu i svojom prirodom omogućuje svakom potencijalnom primatelju leasinga potpunu samostalnost i slobodu poslovanja.

Leasing ima značajan utjecaj na izgled financijskih izvještaja i financijskih pokazatelja korisnika leasinga. Mnogi autori istraživali su različite aspekte utjecaja leasinga na poslovanje. Tako su razni autori Baica [1], Gulin [6], Horvat Jurjec [7] i Pongračić [11], analizirali leasing s računovodstvenog aspekta. Nunung, Thing, Tan, Julieta [9] i Potnik Galić [12] analizirali su utjecaj leasing aranžmana na određene financijske pokazatelje poduzeća, dok je Potnik Galić [12] istraživala je i metode vrednovanja leasinga u kontekstu financiranja nabavke dugotrajne imovine.

Cilj ovog rada je analizirati utjecaj financijskog leasinga na financijske izvještaje i pokazatelje primatelja leasinga. U tom kontekstu, u ovom će se radu metodom simulacije izraditi i prikazati financijska izvješća koja uključuju promjene nastale sklapanjem financijskog leasing aranžmana te će se na osnovu tako pripremljenih podataka napraviti analiza pomoću financijskih pokazatelja. Rezultati analize prikazat će kako financijski leasing utječe na profitabilnost, likvidnost i zaduženost poduzeća.

2. Utjecaj leasinga na financijske pokazatelje korisnika leasinga

Pri donošenju odluke o leasingu, osim već prethodno spomenutih metoda za ocjenu isplativosti leasinga, korisnik leasinga bi trebao odrediti utjecaj takvog aranžmana na izgled financijskih pokazatelja poduzeća. Ispitivanje utjecaja leasinga na likvidnost i profitabilnost od posebnog je značaja za poduzeća. Naime, poduzeće kroz navedenu analizu može ocijeniti mogućnosti pravovremenog podmirivanja tekućih obveza, utvrditi uspjeh ostvarivanja zarade, profitabilnosti imovine i kapitala i sl.

Analiza pomoću pokazatelja omogućava analitičarima predviđanje budućeg kretanja poslovanja poduzeća. Tako se mogu pravovremeno uočiti sva odstupanja i poremećaji u poslovanju te, ukoliko je potrebno, poduzeti odgovarajuće mjere. Financijske omjere potrebno je testirati, odnosno izdvojiti one omjere koji su važni u predviđanju događaja. Testiranje omjera trebalo bi dati takvu kombinaciju kojom bi analiza bila djelotvornija u predviđanju budućih događaja. Stavljajući u odnosi dvije

relevantne ekonomske veličine dobivamo informacije potrebne za upravljanje poslovanjem i razvoj poduzeća. Izračunate pokazatelje, kako bi dobili određene informacije, moramo usporediti s određenim standardnim veličinama, kao što su planirani pokazatelji, veličina tog pokazatelja u sličnom poduzeću i dr. [17]

Koristeći se metodom simulacije na primjeru financijski izvještaja poduzeća „X“ u narednom dijelu rada bit će ispitan utjecaj leasing aranžmana na financijske izvještaje i financijske pokazatelje primatelja leasinga.

		BILANCA S LEASINGOM u kunama					
POZICIJA	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1	2	3	4	5	6	7	8
AKTIVA							
Novčana sredstva	302.574	444.958	809.512	1.144.230	1.450.767	1.730.940	1.986.754
Potraživanja od kupaca	482.350	578.754	578.754	578.754	578.754	578.754	578.754
Zalihe	827.613	978.094	978.094	978.094	978.094	978.094	978.094
Unaprijed plaćeni troškovi	92.835	117.176	117.176	117.176	117.176	117.176	117.176
Kratkotrajna imovina	1.705.372	2.118.982	2.483.536	2.818.254	3.124.791	3.404.964	3.660.778
Dugotrajna mat. imovina	1.597.050	1.986.450	2.086.450	2.086.450	2.086.450	2.086.450	2.086.450
Ispravak vrijednosti opreme	339.348	452.140	472.140	492.140	512.140	532.140	552.140
Dugotrajna imovina	1.257.702	1.534.310	1.614.310	1.594.310	1.574.310	1.554.310	1.534.310
UKUPNA IMOVINA	2.963.074	3.653.292	4.097.846	4.412.564	4.699.101	4.959.274	5.195.088
PASIVA							
Obveze prema dobavljačima	330.516	388.834	388.834	388.834	388.834	388.834	388.834
Kratkoročni zajmovi	375.000	425.000	425.000	425.000	425.000	425.000	425.000
Obveze za porez	11.674	13.394	86.181	153.295	215.098	271.984	324.391
Ostale obveze	137.900	188.539	188.539	188.539	188.539	188.539	188.539
Kratkoročne obveze	855.090	1.015.767	1.088.554	1.155.668	1.217.471	1.274.357	1.326.764
Dugoročne obveze	475.000	550.000	633.620	615.603	595.783	573.982	550.000
Uplaćeni kapital	625.000	725.000	725.000	725.000	725.000	725.000	725.000
Zadržana dobit	1.007.984	1.007.984	1.323.131	1.614.278	1.882.736	2.129.945	2.357.492
Dobit tekuće godine	0	354.541	327.541	302.015	278.111	255.990	235.832
Ukupno kapital	1.632.984	2.087.525	2.375.672	2.641.293	2.885.847	3.110.935	3.318.324
KAPITAL I OBVEZE	2.963.074	3.653.292	4.097.846	4.412.564	4.699.101	4.959.274	5.195.088

Tablica 1. Bilanca poduzeća X od 2021. – 2027. godine s leasingom

U tablici je navedena bilanca i planirana bilanca poduzeća «X» za razdoblje od 2021.do 2027. godine kako bi omogućila izračunavanje financijskih pokazatelja

poduzeća u narednom dijelu rada. U drugom i trećem stupcu prikaza je bilanca za godine koje prethode transakciji pribavljanja opreme leasingom. Stupci od četvrtog do osmog prikazuju efekt leasinga na bilancu poduzeća.

Sljedeća tablica, pod već navedenim pretpostavkama, prikazuje planski račun dobiti i gubitka poduzeća «X» s dodanim utjecajem leasinga.

RAČUN DOBITI I GUBITKA S LEASINGOM u kunama						
POZICIJA	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Prihodi od prodaje	6.019.040	6.019.040	6.019.040	6.019.040	6.019.040	6.019.040
Nabavna cijena prodane robe	3.912.376	3.912.376	3.912.376	3.912.376	3.912.376	3.912.376
Bruto marža	2.106.664	2.106.664	2.106.664	2.106.664	2.106.664	2.106.664
Troškovi poslovanja	1.523.288	1.523.288	1.523.288	1.523.288	1.523.288	1.523.288
EBITD	583.376	583.376	583.376	583.376	583.376	583.376
Amortizacija	112.792	132.792	152.792	172.792	192.792	212.792
EBIT	470.584	450.584	430.584	410.584	390.584	370.584
Kamate	76.650	86.650	95.012	101.572	106.151	108.549
Dobit oporezivanja prije	393.934	363.934	335.572	309.012	284.433	262.035
Porez na dobit	39.393	36.393	33.557	30.901	28.443	26.204
Dobit oporezivanja nakon	354.541	327.541	302.015	278.111	255.990	235.832

Tablica 2. Planirani račun dobiti i gubitka od 2022.–2027. godine s leasingom

Predmet leasinga u prethodnom primjeru bila je računalna oprema za čiju nabavku se pretpostavlja da neće rezultirati povećanjem prihoda poduzeća. Ipak, nabavka opreme u većini slučajeva povećava prihode poduzeća ili, s druge strane, utječe na smanjenje rashoda. U takvim slučajevima trebalo bi izraditi cjelovit investicijski elaborat o isplativosti investicije, što je u našem primjeru zanemareno. Iz tog razloga, pribavljanje opreme u poduzeću «X» putem leasinga rezultiralo je samo povećanjem rashoda za kamate i amortizaciju te na taj način smanjilo dobit poduzeća.

Koristeći se prezentiranim financijskim izvještajima poduzeća «X», u narednom dijelu rada biti će ispitan utjecaj leasing aranžmana na financijske pokazatelje istog poduzeća.

OPIS	UTJECAJ LEASINGA					
	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
KOEFICIJENT ZADUŽENOSTI	0,43	0,42	0,40	0,39	0,37	0,36
KOEFICIJENT VLASTITOG FINAN.	0,57	0,58	0,60	0,61	0,63	0,64
KOEFICIJENT FINANCIRANJA	0,76	0,74	0,68	0,64	0,60	0,57
STUPANJ POKRIĆA I	1,33	1,45	1,64	1,81	1,98	2,15
STUPANJ POKRIĆA II	1,69	1,84	2,02	2,19	2,35	2,50

Tablica 3. Pokazatelji upotrebe poluge poduzeća «X» za godine od 2022. – 2027.

Pri mjerenju zaduženosti najznačajniji i najčešće upotrebljavan pokazatelj, koji mjeri koliki je dio ukupne imovine financiran iz tuđih izvora sredstava, je koeficijent zaduženosti. Što je koeficijent zaduženosti veći, veći je i teret kamata. Koeficijent ne bi trebao biti veći od 50%. Leasing aranžman, kao što se vidi iz tablice 3, smanjuje koeficijent zaduženosti iz godine u godinu. Iako su obveze poduzeća veće, zbog uzimanja opreme u leasing, razlog smanjenju ovog koeficijenta je povećanje ukupne imovine poduzeća pod utjecajem leasing aranžmana.

Pokazatelj koji je direktno vezan uz koeficijent zaduženosti je koeficijent vlastitog financiranja. Vrijednosti ovog koeficijenta su komplementarne vrijednostima koeficijenta zaduženosti i pokazuju koliki je dio ukupne imovine financiran vlastitim izvorima sredstava. Sukladno smanjenju koeficijenta zaduženosti, u našem primjeru, povećava se koeficijent vlastitog financiranja.

Koeficijent financiranja pokazuje koliko jedinica tuđeg kapitala po jedinici vlastitog kapitala koristi poduzeće za financiranje poslovanja. U 2022. godini on je za poduzeće «X» iznosio 0,76, ali pod utjecajem leasinga, koeficijent se smanjuje i u zadnjoj godini trajanja leasinga iznosi 0,57.

Sljedeći pokazatelji mogu se ubrojiti i u pokazatelje likvidnosti i u pokazatelje zaduženosti. Kod stope pokrića I razmatra se pokriće dugotrajne imovine glavnicom. Stopa pokrića II slična je i razmatra pokriće dugotrajne imovine glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Oba stupnja pokrića pokazuju tendenciju povećanja pod utjecajem leasinga.

OPIS	UTJECAJ LEASINGA					
	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
KOEFICIJENT TEKUĆE LIKVIDNOSTI	2,05	2,25	2,41	2,54	2,65	2,74
KOEFICIJENT TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,40	0,71	0,96	1,17	1,34	1,48
KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI	0,97	1,24	1,46	1,64	1,79	1,91
KOEFICIJENT FIN. STABILNOSTI	0,59	0,54	0,49	0,46	0,43	0,40

Tablica 4. Pokazatelji likvidnosti Poduzeća «X» za godine od 2022. – 2027.

Koeficijentom tekuće likvidnosti nastoji se ukazati na mogućnost održavanja solventnosti. Veličina od 2 standard je ovog pokazatelja. Leasing utječe na koeficijent tekuće likvidnosti poduzeća «X» na način da ga povećava iz godine u godinu.

Koeficijent trenutne likvidnosti predstavlja odnos najlikvidnije imovine, odnosno novca i kratkoročnih obveza. Iz trenutno raspoloživog novca poduzeće je 2022. godine moglo podmiriti 40 % svojih tekućih obveza, dok će se pod utjecajem leasinga taj postotak još povećavati tokom sljedećih godina.

Isključimo li iz tekuće imovine zalihe tj. najmanje likvidni dio obrtnih sredstava, odnosno zalihe, dobivamo koeficijent ubrzane likvidnosti. Ovaj bi se pokazatelj trebao kretati oko jedan. Takva norma ovog pokazatelja proizlazi iz stava da bi zalihe i fiksnu imovinu trebalo financirati dugoročno, a nematerijalne oblike tekuće imovine kratkoročno. U našem primjeru ovaj koeficijent također pokazuje tendenciju povećanja tokom godina. Koeficijent financijske stabilnosti smanjuje se iz godine u godinu pod utjecajem evidentiranja leasing aranžmana, te se da zaključiti da je leasing aranžmanom poduzeće «X» povećalo neto radni kapital.

OPIS	UTJECAJ LEASINGA					
	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
KOEFICIJENT OBRTA UKUPNE IMOVINE	1,67	1,48	1,37	1,29	1,22	1,16
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATK. IMOV.	2,89	2,46	2,16	1,95	1,78	1,66
KOEFICIJENT OBRTA POTRAŽIVANJA	10,40	10,40	10,40	10,40	10,40	10,40
TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA	35,10	35,10	35,10	35,10	35,10	35,10

Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti poduzeća «X» za godine od 2022 – 2027.

Koeficijent obrta ukupne imovine pokazuje koliko jedna novčana jedinica aktive stvara novčanih jedinica prihoda. Ovaj koeficijent, na primjeru poduzeća «X», u svim godinama pokazuje tendenciju smanjenja. Razlog takvom smanjenju u prvoj godini je evidentiranje predmeta leasinga na poziciji dugotrajne imovine, što je automatski povećalo vrijednost nazivnika u formuli ovog koeficijenta. Sljedećih godina prosječno trajanje cirkulacije sredstava u poslovnom procesu se smanjuje jer se u bilanci poduzeća «X» povećava pozicija novčanih sredstava. Ovo što je navedeno pri analizi koeficijenta obrtaja ukupne imovine vrijedi i za koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine. Naime, smanjenje ovog koeficijenta tijekom godina rezultat je povećanja kratkoročne imovine.

OPIS	UTJECAJ LEASINGA					
	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
NETO MARŽA PROFITA	6,51%	6,28%	6,04%	5,79%	5,54%	5,29%
BRUTO MARŽA PROFITA	7,82%	7,49%	7,15%	6,82%	6,49%	6,16%
NETO RENTABILNOST IMOVINE	10,84%	9,30%	8,30%	7,47%	6,77%	6,16%
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	13,02%	11,09%	9,83%	8,80%	7,92%	7,17%
RENTABILNOST VLASTITOG KAPITALA	15,38%	12,45%	10,29%	8,66%	7,38%	6,37%

Tablica 6. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća «X» za godine od 2022 – 2027.

Iz tablice 6. je vidljivo da leasing aranžman utječe na smanjenje neto marže profita. Već smo utvrdili da leasing smanjuje dobit poduzeća za iznos kamata i amortizacije, iz te činjenice proizlazi i objašnjenje za tendenciju smanjenja neto profitne marže poduzeća «X».

Bruto profitna marža pokazuje uspješnost poduzeća odnosno sposobnost menadžmenta u kontekstu upravljanja prodajnim cijenama, troškovima i obujmom poslovne aktivnosti. Leasing je utjecao na smanjenje ovog pokazatelja, koje se nastavlja kroz cijelo razdoblje trajanja leasing aranžmana.

Rentabilnost ukupne imovine je pokazatelj kojim se mjeri profitabilnost investicije. Ovaj pokazatelj predstavlja omjer neto dobiti s kamatama i ukupne imovine. Kao i na prethodna dva pokazatelja, leasing i na ovaj pokazatelj ima negativan utjecaj, a pošto leasing transakcija u našem primjeru utječe na smanjenje dobiti poduzeća, logičan je negativan utjecaj i na pokazatelj rentabilnosti vlastitog kapitala.

3. Zaključak

Prezentiranje leasing aranžmana u financijskim izvješćima, najznačajniji je dio njegovog računovodstvenog tretmana. S tog aspekta, razmotren je utjecaj financiranja putem leasinga na financijske izvještaje i pokazatelje poduzeća. Leasing će rezultirati sljedećim promjenama u bilanci i računu dobiti i gubitka korisnika leasinga: isplate po leasingu utjecat će na smanjenje obrtno imovine, oprema pribavljena putem leasinga povećat će stanje dugotrajne imovine, dugoročne obveze u pojedinoj godini umanjivat će se za iznos otplate glavnice, dok će iznos plaćenih kamata i obračunate amortizacije rezultirati povećanjem rashoda u računu dobiti i gubitka. S druge strane, isplate po leasingu utjecat će na povećanje izdataka u novčanom toku poduzetnika.

Nakon što je bio utvrđen utjecaj leasing aranžmana na financijske izvještaje poduzeća određeno je i kako će se on reflektirati na izgled financijskih pokazatelja. Ispitivanje utjecaja leasinga na likvidnost i profitabilnost od posebnog je značaja za poduzeća. Naime, poduzeće kroz navedenu analizu može ocijeniti mogućnosti pravovremenog podmirivanja tekućih obveza, utvrditi uspješnost poslovanja, profitabilnosti imovine i kapitala i sl.

Simulacija na promjeru poduzeća „X“ pokazala je da leasing aranžman smanjuje koeficijent zaduženosti iz godine u godinu. Iako su obveze poduzeća veće, zbog uzimanja opreme u leasing, razlog smanjenju ovog koeficijenta je povećanje ukupne imovine poduzeća pod utjecajem leasing aranžmana. Leasing aranžman utječe na smanjenje dobiti poduzeća što se negativno reflektira na izgled pokazatelja profitabilnosti.

Iz svega prethodno navedenog primjetan je utjecaj leasing aranžmana na pojedine financijske pokazatelje poduzeća. Kad poduzeće donosi odluku o financiranju opreme leasingom, ono mora znati kako će se ta transakcija odraziti na stanje financijskih pokazatelja poduzeća. U tom kontekstu, prije odluke o financiranju leasingom, poduzeće mora izraditi investicijski elaborat sa svim tehničko – tehnološkim i financijskim elementima investicije. Navedeno obuhvaća procjenu prihoda, troškova, dobiti i gubitka, financijsko tržišnu ocjenu projekta i slično te bi navedeno mogla biti baza za daljnja istraživanja.

U našem primjeru eliminiran je utjecaj potencijalnih prihoda i rashoda koje bi izazvao sam predmet leasinga. Pomoću takve eliminacije bilo je moguće istražiti direktan utjecaj leasing transakcije na izgled financijskih pokazatelja.

4. Literatura

[1] Baica, Z. (2013) *Leasing: računovodstvena evidencija kod najmoprimca*. Računovodstvo i porezi u praksi, 23 (6), str. 32-44.

- [2] Brežanski, J.: *Ugovor o leasingu – novo zakonsko uređenje*, Rijeka: Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Vol. . 29, br. 1, (2008).
- [3] Bryan, S. H., Lilien, S., & Martin, D. R. (2010). *The financial statement effects of capitalizing operating leases*. The CPA Journal, 80(8), 36-41
- [4] Crnjac Milić, D.: *Analitički pristup financiranju dugotrajne imovine putem leasinga*, Praktični menadžment, Vol. V, br. 2, str. 43-47.
- [5] Giner, B., & Pardo, F. (2017). *Operating lease decision and the impact of capitalization in a bank-oriented country*. Applied Economics, 49(19), 1886-1900.
- [6] Gulin, D. (2015.) Očekivane izmjene u MSFI računovodstvenih modela lizinga i go-odwill-a, Računovodstvo i financije, HZRIF, 7/2015., str. 32.-35.
- [7] Horvat Jurjec, K. (2007) *Računovodstvo najмова (leasinga)*. Računovodstvo, revizija i financije, 17 (9), str. 16-27.
- [8] Kraft, A., Lopatta, K., (2012) , *IASB changes on leasing - a study discovering the impact of lease disclosures in the assessment of equity risk*, International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation, Volume 9, Number 1/2013, 27-57
- [9] Nunung, N., Thing, H. Tan, Juliesta, N. (2015). *Capitalization of operating lease and its impact on firm's financial ratios*. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 211, 268-276.
- [10] Orsag S., 1997, *Financiranje emisijom vrijednosnih papira*, RIFIN, Zagreb;
- [11] Pongračić, S. (2011) *Čimbenici izbora leasinga i utjecaj na računovodstvenu politiku*. Računovodstvo, revizija i financije, 21 (9), str. 39-42.
- [12] Potnik Galić, K. (2008) *Metode financijskog odlučivanja o leasingu*. Računovodstvo, revizija i financije, XVIII (3), 121-126.
- [13] Spencer, A. W, & Webb, T. Z. (2015). *Leases: A review of contemporary academic literature relating to leases*. Accounting Horizons, 29(4), 997-1023.
- [14] Šestanović, A.: *Financijski i operativni leasing iz perspektive poduzetnika*, Zagreb: Visokaškola za ekonomiju poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski, 2015., str. 160-161.
- [15] Vidučić, Lj.: *Financijski menadžment*, RRIF, Zagreb, 2011., str. 25-29.
- [16] Zakon o leasingu, NN 141/2013
- [17] Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A. & Žager, L. (2021) *Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi - peto izdanje*. Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.